

Sygn. akt III AUa 1272/12

III AUz 168/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Goss-Kokot (spr.)
Sędziowie:	SSA Hanna Hańczewska-Pawłowska SSA Marta Sawińska
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2013 r. w Poznaniu

sprawy z odwołania **Zakładu (...) w I.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

przy udziale zainteresowanego P. K.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji Zakładu (...) w I.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w Zielonej Górze

z dnia 1 sierpnia 2012 r. sygn. akt IV U 998/12

na skutek zażalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

na postanowienie Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w Zielonej Górze

z dnia 29 sierpnia 2012r. sygn. akt IV U 988/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I oraz poprzedzającą go decyzję i stwierdza, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Emerytur Pomostowych zainteresowanego P. K. nie wlicza świadczeń pieniężnych przeznaczonych na „wycieczkę do P. w maju 2008r, wycieczkę do K. w czerwcu 2009r., wycieczkę do W. w czerwcu 2010r., wycieczkę do W. i K. w czerwcu 2011r.”, oraz wypłaconych na „cele świąteczne – Boże Narodzenie – grudzień 2010r.”;

2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II i koszty zastępstwa procesowego wzajemnie znosi;
3. w pozostałym zakresie apelację oddala;
4. koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym wzajemnie znosi;

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. Inspektorat w Ż., decyzją z 13 stycznia 2012 roku, nr (...), znak (...)- (...), na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 4 pkt 9, art. 8 ust. 1, art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z 13 października o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 36 ust. 2 ustawy z 19 grudnia 2009 roku o emeryturach pomostowych, stwierdził, że płatnik składek Zakład (...) w I. nie zadeklarował składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Emerytur Pomostowych od wartości świadczeń pieniężnych przeznaczonych na: „cele świąteczne – Wielkanoc 3/2008”, dofinansowanie do wycieczki do P.5/2008, „cele świąteczne – Boże Narodzenie 12/2008”, dofinansowanie do wycieczki do K. 6/2009, „cele świąteczne – Boże Narodzenie 12/2009”, dofinansowanie do wycieczki do W. 6/2010, „cele świąteczne – Boże Narodzenie 12/2010”, dofinansowanie do wycieczki do W. iK. 6/2011, wypłaconych P. K..

W decyzji Zakład szczegółowo określił podstawę wymiaru składek na poszczególne ubezpieczenia.

Odwołanie od w/w decyzji wniósł płatnik składek Gmina I. - Zakład (...) w I., podnosząc zarzuty:

- naruszenia prawa materialnego poprzez błędną interpretację treści § 1 i § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe poprzez przyjęcie, że zaliczenie bądź niezaliczenie do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie przychodu uzyskanego z tytułu wypłaty świadczeń finansowanych ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych zależy od zasad jakie stosowane są przy wypłacie tych świadczeń,

- naruszenie przepisów prawa materialnego w szczególności poprzez błędną wykładnię art. 8 ust. 1 i ust. 2 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, poprzez przyjęcie, iż pracodawca dysponujący środkami zgromadzonymi na koncie ZFŚS wydatkował je niezgodnie z ustawą, tj. nie stosował kryterium dochodowego przy przyznawaniu świadczeń z funduszu (wycieczki) oraz pomimo stosownego zróżnicowania kwotowego nie stosowano kryterium socjalnego.

Odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i ustalenie, iż świadczenia z ZFŚS w postaci dofinansowania do wycieczek oraz świadczenia pieniężne przeznaczone na cele świąteczne nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze wyrokiem z 1 sierpnia 2012 roku, w sprawie IV U. 998/12 oddalił odwołanie.

Sąd I instancji dokonał następujących ustaleń faktycznych:

Zakład (...) w I. od 1 lipca 1979 roku tworzy Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Zgodnie z § 5 regulaminu funduszu przeznaczenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych stanowi:

1. finansowanie części kosztów w zakresie:

1) krajowych i zagranicznych wczasów pracowniczych oraz wczasów profilaktyczno- leczniczych, zakupionych indywidualnie przez pracowników, jeżeli pobyt na tych wczasach potwierdzony jest rachunkiem, skierowaniem

lub innym dokumentem wystawionym przez instytucję lub osobę fizyczną posiadającą informację o wysokości poniesionych kosztów;

2) wypoczynku wczasowego organizowanego przez pracownika we własnym zakresie, potwierdzonego jego oświadczeniem;

3) krajowego i zagranicznego wypoczynku dzieci i młodzieży w formie kolonii wypoczynkowych lub zdrowotnych, wczasów wypoczynkowych, obozów młodzieżowych oraz wyjazdów klimatycznych organizowanych w ciągu roku szkolnego, zakupionych indywidualnie przez pracowników, jeżeli pobyt na tych wypoczynkach potwierdzony jest rachunkiem, skierowaniem lub innym dokumentem wystawionym przez instytucję lub osobę fizyczną posiadającą uprawnienia do świadczenia usług w zakresie wypoczynku dzieci i młodzieży, zawierający informację o wysokości poniesionych kosztów;

4) zakupu biletów wstępu na imprezy artystyczne, kulturalne, rozrywkowe, sportowe, potwierdzonego zakupionym biletem;

5) imprez okolicznościowych wraz z zakupem drobnych symbolicznych upominków, poczęstunków z okazji:

Mikołaja, pożegnania pracownika odchodzącego na rentę, emeryturę, Międzynarodowego Dnia Kobiet, okresowych spotkań w (...) I. /emeryci, renciści/;

6) pomocy materialnej przyznawanej osobom uprawnionym do korzystania z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej - wypadki losowe.

W § 6 regulaminu określono zasady i kryteria przyznawania świadczeń z funduszu świadczeń specjalnych.

W szczególności w ustępie 6 wskazano pracowników, którym dopłata do różnych form wypoczynku przyznawana jest w pierwszej kolejności, w ustępie 9 zaś uregulowano sposób obliczania dochodu uwzględnianego przy rozdziale środków z funduszu.

W § 7 regulaminu uregulowano tryb zgłaszania wniosków i kwalifikacji osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Organ rentowy przeprowadził kontrolę u płatnika składek zakończoną protokołem kontroli z 9 listopada 2011 roku.

W okresie od 2008 roku do 2011 roku płatnik składek wypłacił z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych swoim pracownikom świadczenia pieniężne na cele świąteczne: „Wielkanoc 03/2008”, „Boże Narodzenie 12/2008”, „Boże Narodzenie 10/2009”, „Boże Narodzenie 12/2010”, oraz dofinansował swoim pracownikom wycieczki: do P.05/2008, do K. 06/2009, do W. 06/2010, do W. i K. 06/2011. Od w/w przychodów uzyskanych przez pracowników płatnik składek nie zadeklarował składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy.

Płatnik składek przyznając pracownikom w/w świadczenia nie kierował się zasadami i warunkami korzystania z regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Wartości świadczeń nie były uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu świadczeń socjalnych. Pracownicy do 2010 roku nie składali wniosków o wypłatę świadczenia, nie składali oświadczeń o dochodach współmałżonków, o średniej na członka rodziny.

Wypłata środków z ZFŚS w latach 2008-2009 dokonana została w różnych kwotach, ale ich zróżnicowanie zostało ustalone z pominięciem kryterium socjalnego.

W latach 2008 - 2011 świadczenie przeznaczone na dofinansowanie wycieczek zostało rozdzielone pracownikom w takich samych kwotach dla wszystkich uczestników będącymi pracownikami tj. w kwocie ok. 500 zł. Płatnik składek brał pod uwagę wartość całej wycieczki podzieloną przez ilość osób uczestniczących w wycieczce.

W 2010 roku u płatnika powstał obowiązek składania przez pracowników oświadczeń o dochodzie na członka rodziny.

Wprowadzono wówczas 3 progi dochodu na członka rodziny i w zależności od tego, w którym progu dochodów znajdował się dany pracownik, dokonywano wypłaty świadczenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

W 2008 i 2009 roku pracownicy płatnika składek otrzymali kwoty po 500 i 1.000 zł. na każdego i dodatkowo kwoty po 10 i 20 zł na każde małoletnie bądź uczące się dziecko.

Postanowieniem z 29 sierpnia 2012 roku, w sprawie IV U. 998/12 Sąd Okręgowy uzupełnił wyrok, w ten sposób, że w punkcie II nie obciążył Gminy I. – Zakładu (...) w I. kosztami zastępstwa procesowego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z..

Apelację od całości wyroku wniósł odwołujący, podnosząc zarzuty:

1. Sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logiki i prawidłowego wnioskowania.

W szczególności apelujący wskazał iż:

Sąd przyjął, iż płatnik składek przyznając pracownikom świadczenia nie kierował się zasadami i warunkami korzystania z Regulaminu ZFŚS, wartości świadczeń nie były uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu, pracownicy nie składali wniosków o wypłatę świadczenia, nie składali oświadczeń o dochodach współmałżonka i średniej na członka rodziny w sytuacji gdy pracownicy składając oświadczenie: w 2008 roku o ilości dzieci, w 2009 roku o ilości dzieci, w 2010 roku o dochodzie na członka rodziny, składali jednocześnie wniosek o wypłatę świadczenia, a dane wynikające ze złożonych oświadczeń jako zawierające dane o sytuacji osobistej i materialnej osoby uprawnionej do świadczeń stanowiły podstawę do wypłaty świadczeń, w zakładzie pracy działała Komisja Socjalna która zajmowała się przyznawaniem świadczeń;

Sąd przyjął, iż wypłata środków z ZFŚS w latach 2008 - 2009 dokonywana była w różnych kwotach, ale ich różnicowanie zostało ustalone z pominięciem kryterium socjalnego, w sytuacji gdy w tych latach kwota dofinansowania była ustalana w oparciu o kryterium socjalne - brano pod uwagę ilość dzieci posiadanych przez pracownika, co wynika również z dalszych ustaleń Sądu I instancji (dalej Sąd ustalił, iż wysokość świadczenia była między innymi ustalana w zależności od ilości posiadanych dzieci);

Sąd przyjął, iż wysokość świadczeń z ZFŚS w roku 2010 nie była różnicowana w stosunku do dochodów osiągniętych na 1 członka rodziny, w sytuacji gdy pracownicy w tym roku składali oświadczenie o wysokości dochodów na członka rodziny i oświadczenie to było brane pod uwagę przy ustalaniu wysokości świadczeń i co pozostaje w sprzeczności z dalszymi ustaleniami Sądu, który wskazał, iż w 2010 roku płatnik posiadał informacje o sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników w postaci oświadczeń o dochodach na członka rodziny;

Sąd przyjął, iż pracownicy nie składali wniosków o wypłatę świadczeń, które to ustalenia pozostaje w sprzeczności z zeznaniami świadków, którzy potwierdzili, iż oświadczenie o ilości dzieci oraz oświadczenie o dochodach stanowiło wniosek o wypłatę świadczenia;

Sąd przyjął, iż przyznanie świadczeń nie nastąpiło w uzgodnieniu z komisją socjalną, co stoi w sprzeczności z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, tj. treścią protokołów z posiedzeń komisji (protokół z 2 grudnia 2008 roku, z 1 grudnia 2009 roku, z 30 grudnia 2010 roku oraz z treścią preliminarzy wypłaty środków.

2. Naruszenie przepisów prawa materialnego, które mogło mieć wpływ na wynik

sprawy tj.: błędną wykładnię art. 8 ust. 1 i ust. 2 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i przyjęcie, iż w przypadku wypłaty świadczeń - dofinansowanie do wycieczek zakładowych - płatnik winien kierować się kryterium socjalnym tj. dokonywać analizy sytuacji socjalno-bytowej uprawnionych w sytuacji gdy przepis ten odnosi się tylko i wyłącznie do dopłat i świadczeń o charakterze ulgowym, a dofinansowania do imprez integracyjnych nie są tego typu świadczeniami;

Mając na uwadze powyższe apelujący wniósł o zmianę wyroku i uwzględnienie odwołania w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz zwrotu kosztów procesu za obydwie instancje, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Zażalenie na postanowienie w przedmiocie uzupełnienia wyroku w zakresie kosztów procesu wniósł organ rentowy, domagając się jego zmiany poprzez zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz ZUS kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego okazała się uzasadniona w części.

Rozstrzygnięcie Sądu I instancji obejmowało dwa rodzaje świadczeń: wypłaty gotówkowe z okazji Świąt Wielkanocy i Bożego Narodzenia oraz dofinansowania do wycieczek, przy czym poza sporem pozostawało, iż świadczenia wydatkowane zostały z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i mieszczą się w kategorii działalności socjalnej zdefiniowanej w art. 2 ust. 1 ustawy z o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Apelujący podniósł w apelacji zarzuty błędnych ustaleń faktycznych oraz naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego.

Podnosząc w apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc, strona musi wykazać, jakich dowodów sąd nie ocenił lub ocenił wadliwie, jakie fakty pominął i jaki wpływ pominięcia faktów czy dowodów miało na treść orzeczenia.

Tymczasem odwołujący podniósł, iż ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji nasuwa zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logiki i prawidłowego wnioskowania, zastrzeżeń tych jednak nie umotywował. Rozwinięcie zarzutów oraz argumentacja zawarta w uzasadnieniu środka zaskarżenia w znacznej mierze odnoszą się do oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego dokonanej przez Sąd Okręgowy, z którą skarżący nie zgadza się.

Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podzielił i przyjął za własne.

Sąd Apelacyjny podziela również stanowisko Sądu Okręgowego dotyczące wydatkowania przez odwołującego świadczeń z okazji Świąt Wielkanocy w marcu 2008 i Bożego Narodzenia w grudniu 2008 roku i 2009 roku, w świetle przepisów właściwych dla rozstrzygnięcia, tj. art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, § 2 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz art. 2 i art. 8 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, i w tym zakresie apelację, jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił.

Apelujący podniósł, iż sprzeczne ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym jest przyjęcie przez Sąd I instancji jakoby wypłata przedmiotowych świadczeń dokonywana była z pominięciem kryterium socjalnego, uprawnieni nie składali wniosków o ich wypłatę ani oświadczeń o własnej sytuacji.

Odwołujący wskazał, że oświadczenie o stanie rodzinnym zastępowało wnioski o wypłatę świadczeń, co w świetle regulaminu u niego obowiązującego uznać należy za dopuszczalne.

Nadto (...) w I. podkreślił, iż stanowisko Sądu Okręgowego o braku stosowania kryterium socjalnego nie może się ostać wobec ustaleń, iż świadczenia wypłacane były w wysokości uzależnionej między innymi od ilości dzieci (2008 i 2009 rok) a w 2010 roku uprawnieni składali oświadczenia o dochodzie na członka rodziny.

Odwołujący zaznaczył także, że sytuacja wszystkich uprawnionych jest pracodawcy dobrze znana, ponieważ mieszkają w małej miejscowości; sposób wydatkowania spornych środków nie budził zastrzeżeń pracowników i był przez nich akceptowany.

Powyższa argumentacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Co do zasady rację ma apelujący, iż składanie ustnych wniosków o wypłatę świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz oświadczeń o sytuacji uprawnionych jest dopuszczalne. Niewątpliwie ani przepisy ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych ani rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, nie wskazują sposobu pozyskiwania od uprawnionych do korzystania z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych informacji o ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Częściowe informacje o stanie rodzinnym będą zatem wynikać z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych pracownika czy w zgłoszeniach do ubezpieczenia społecznego. W pozostałym zakresie właściwym sposobem zdobycia informacji o sytuacji osób uprawnionych mogą być ich oświadczenia składane w dowolnej formie, a zatem również ustnie.

Jednocześnie w niniejszej sprawie ciężar dowodu wykazania, iż odwołujący dysponował niezbędnymi informacjami na temat sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej uprawnionych do korzystania z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych spoczywał, stosowanie do art. 6 k.c. właśnie na nim.

Wbrew stanowisku apelującego przesłuchani w sprawie świadkowie nie potwierdzili jakoby wypłata spornych świadczeń w marcu 2008 roku i w grudniu 2008 i 2009 roku była zgodna z brzmieniem regulaminu i uwzględniała kryterium socjalne. Przesłuchani przez Sąd I instancji świadkowie – byli i aktualni członkowie działającej w (...) w I. komisji socjalnej - w najistotniejszych dla rozstrzygnięcia kwestiach nie potrafili wskazać szczegółowych i pewnych informacji, nie byli pewni co do rodzaju świadczeń, ich wysokości oraz kryteriów przyjmowanych przy ich wypłacie w poszczególnych latach, wprost wskazywali, że nie pamiętają tych szczegółów. Świadkowie podawali informacje ogólnikowe, bezsporne, o tym, że pracownicy składali oświadczenia o ilości małoletnich lub uczących się dzieci i byli zadowoleni ze sposobu wydatkowania środków.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można wykluczyć, iż w małej społeczności pracowniczej, w niewielkiej miejscowości, pracodawca posiada niezbędne informacje o uprawnionych do korzystania z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, pozyskane bez konieczności składania przez pracowników stosownych oświadczeń.

Nie należy również całkowicie pomijać stanowiska samych uprawnionych, co do sposobu dysponowania środkami z funduszu.

Wszystko to nie przesądza jednak o słuszności stanowiska skarżącego w niniejszej sprawie.

Odwołujący nie dostrzega bowiem, iż zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Nie wystarczy zatem, że pracodawca posiada niezbędne dane o sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej uprawnionych. Informacje te winny przesądzać o sposobie wydatkowania środków z funduszu, a w okolicznościach

niniejszej sprawy w odniesieniu do świadczeń z marca 2008 roku oraz grudnia 2008 i 2009 roku nie zostały w ogóle uwzględnione.

Reasumując, świadczenia świąteczne z marca 2008 roku oraz z grudnia 2008 i 2009 roku, zostały rozdysponowane przez odwołującego na rzecz uprawnionych, w szczególności P. K., ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych bez uwzględnienia koniecznego w tym przypadku kryterium socjalnego, tj. łącznie rozpatrywanej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej każdego z pracowników.

W takim przypadku, uznać należało je za świadczenia okolicznościowe, czy też nagrody, które nie mogą być finansowane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, w każdym razie stanowią – jako przychody – podstawę wymiaru składek.

Przechodząc do oceny zaskarżonego wyroku w pozostałym zakresie dodać należy, iż na mocy aneksu z 7 marca 2007 roku (w aktach rentowych) uległ zmianie regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w (...) w I. W § 5 ust. 1, dotyczącym przeznaczenia zakładowego funduszu, przewidziano dodatkowo finansowanie części kosztów w zakresie: „pomocy materialnej w formie bonów towarowych przyznawanych z okazji Wielkanocy i Bożego Narodzenia” (pkt 7) oraz „innych imprez kulturalno – oświatowych organizowanych dla pracowników” (pkt 8).

Nadto, jak ustalił Sąd Okręgowy, komisja socjalna działająca u apelującego ustaliła w 2010 roku trzy progi dochodowe, wyznaczające wysokość świadczenia dla poszczególnych uprawnionych, którzy zobowiązani zostali z kolei do złożenia stosowanych oświadczeń. Świadczenia zostały zróżnicowane.

Uwzględniając powyższe, bezsporne okoliczności, oraz treść pisma odwołującego z 28 lutego 2013 roku, do którego dołączył oświadczenie P. K. o dochodzie netto na członka jego rodziny złożone przez zainteresowanego 1 grudnia 2010 roku, Sąd Apelacyjny uznał, iż w przypadku świadczenia z okazji Bożego Narodzenia wypłaconego w grudniu 2010 roku pracodawca uwzględnił kryterium socjalne i zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. należało zmienić.

Skarżący w apelacji zakwestionował rozstrzygnięcie także w odniesieniu do świadczeń przeznaczonych na dofinansowanie uprawnionym kosztów wycieczek, w przypadku zainteresowanego były to wycieczki do P. (maj 2008 roku), do K. (czerwiec 2009 roku), do W. (czerwiec 2010 roku) oraz do W. i K. (czerwiec 2011 roku).

W powyższym zakresie Sąd Apelacyjny uznał stanowisko za (...) w I. za trafne i stosownie do art. 386 § 1 k.p.c. zmienił wyrok Sądu I instancji.

Apelujący powołał w uzasadnieniu środka skarżącego stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 23 października 2008 roku, w sprawie II PK. 74/08, zgodnie z którym przepis art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nie odnosi się do całości działalności socjalnej w rozumieniu art. 2 pkt 1 tej ustawy, a jedynie do ulgowych świadczeń i usług. Regulamin może przewidywać wydatkowanie środków funduszu na inne cele mieszczące się z ramach działalności socjalnej oraz ustalać inne zasady korzystania z tych świadczeń

Sąd Apelacyjny powyższe stanowisko co do zasady podziela.

Powołany wyrok Sądu Najwyższego w sprawie II PK. 74/08 stanowi niewątpliwie wyłom w jednolitym dotychczas orzecznictwie. Sąd Najwyższy wskazał, że za przytoczonym powyżej wnioskiem przemawia wykładania językowo logiczna oraz funkcjonalna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego argumentacja dotycząca wykładni językowej nie jest przekonująca. Niewątpliwie ustawodawca nie jest konsekwentny w zakresie nazewnictwa form dystrybucji środków funduszu. W art. 2 pkt 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych posłużono się określeniami: „usługi”, „udzielenie pomocy” oraz „udzielenie zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy. Z kolei art. 8 ust. 1 ustawy wskazuje wprawdzie na „ulgowo usługi i świadczenia” ale dodatkowo wymienia „wysokości dopłat z funduszu”. Dopłaty nie dość, że nie zostały wymienione w art. 8 ust. 2 ustawy to jeszcze niekoniecznie odnosi się do niech zwrot „ulgowych”. W konsekwencji równie poprawna,

co zaprezentowana przez Sąd Najwyższy, wykładnia językowo – logiczna może prowadzić do konkluzji, że zwrot „korzystanie z usług i świadczeń” użyty w art. 8 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych jest tożsamy z określeniem „przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z funduszu (art. 8 ust. 1 ustawy). Wniosek taki byłby zbieżny z zasadami poprawnej legislacji; w pierwszym ustępie przepisu wskazano na pełną treść opisywanego przedmiotu, w drugim zastosowano zwrot tożsamy, jednak tekstowo krótszy. Wykładania taka nie pozostawałaby w sprzeczności z art. 2 pkt 1, który rozróżnia „usługi” i „pomoc” (tak: P. Prusinowski „Kryteria socjalne a dystrybucja zakładowego funduszu świadczeń socjalnych” MOPR rok 2010 numer12).

Zadaniem Sądu Apelacyjnego należy natomiast zgodzić się z argumentacją Sądu Najwyższego w przedmiocie wykładni funkcjonalnej, trudno bowiem przyjąć, że korzystanie z niektórych form działalności socjalnej określonych w art. 2 ust. 1 ustawy miałyby być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej.

Niewątpliwie takimi świadczeniami są dofinansowania do wycieczek organizowanych przez odwołującego dla pracowników.

Zauważyć również należy, że powołane przez Sąd I instancji w uzasadnieniu orzeczenia przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych nie przesądzają w żadnej mierze o tym, czy dane świadczenie podlega wyłączeniu z oskładkowania stosownie do § 2 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, czy też nie. Stwierdzenie, że stosownie do art. 11 ustawy o PIT przychodem są otrzymane lub pozostawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń, nie stanowi rzeczowej argumentacji w przedmiocie sporu.

Po rozpoznaniu zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu I instancji o uzupełnieniu zaskarżonego wyroku w zakresie kosztów procesu, Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 100 i 108 k.p.c. oraz art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c.

Sąd II instancji uznał, iż stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w postanowieniu z 29 sierpnia 2012 roku, w sprawie IV U. 998/12 jest nietrafne.

Sąd Okręgowy nie obciążył odwołującego kosztami zastępstwa procesowego na rzecz Zakładu powołując jako podstawę rozstrzygnięcia art. 102 k.p.c. i wskazując, że pełnomocnik organu rentowego złożył we wszystkich 60 sprawach z odwołania (...) od decyzji ZUS niemalże identyczne odpowiedzi na odwołanie i przyznano mu już koszty procesu w pierwszych 6 sprawach z tychże odwołań.

Uzasadniając zażalenie organ rentowy podniósł, że w niniejszej sprawie nie zaistniały przesłanki z art. 102 k.p.c. Na poparcie swego stanowiska powołał tezę orzeczenia Sądu Najwyższego z 8 marca 2012 roku, w sprawie II CZ 11/12, zgodnie z którą prawo do żądania przez stronę, która wygrała sprawę, zwrotu przez jej przeciwnika procesowego kosztów procesu, obejmujących wynagrodzenie ustanowionego w sprawie pełnomocnika – będącego radcą prawnym – nie jest uzależnione od podjęcia przez tego pełnomocnika określonych czynności procesowych.

Sąd Apelacyjny podziela powyższe stanowisko organu rentowego.

Jednocześnie jednak uwzględnić należy, że odwołanie (...) w I. zostało ostatecznie w części uwzględnione i apelująca nie może zostać uznana za stronę przegrywającą sprawę w całości.

Sąd II instancji uznał zatem, że zastosowanie winien mieć art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub częściowo rozdzielone.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wartość składek określona szczegółowo w zaskarżonej decyzji stanowi miarodajny wyznacznik dla ustalenia tego, w jakim stopniu, która ze stron postępowania uległa przeciwnikowi i na jej podstawie przyjąć należy, że odwołująca przegrała sprawę w połowie.

Powyższe okoliczności Sąd Apelacyjny uwzględnił także orzekając o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym wzajemnie je znosząc (pkt 4).

/SSA Marta Sawińska/ /SSA Dorota Goss-Kokot/ /SSA Hanna Hańczewska-Pawłowska/